

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ СУЧАСНОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова   Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Обмеження для вибору: наявність пререквізитів: «Історія зарубіжного та українського образотворчого мистецтва»

Кількість кредитів (годин):

денна форма: 48 год.: 28 - лекції; 20 – семінарські; 72 - самостійна робота;

заочна форма: 12 год.: 8 - лекції; 4 - семінарські; 108 - самостійна робота

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

<https://classroom.google.com/c/NjY2MTk2MDUxODQx?cjc=um7qtby>

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Паньків Ганна Степанівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ.

Кафедра: кафедра музичного та образотворчого мистецтв.

Робочий e-mail: pankiv@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: середа, 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет навчальної дисципліни – закономірності історично-конкретного процесу формування, домінування та подальшої трансформації певних естетичних моделей осягнення світу, які знайшли втілення в творах образотворчого мистецтва і архітектури, творчості визначних майстрів ХХ-ХХІ ст..

Мета і завдання навчальної дисципліни – дати основний комплекс знань з історії зарубіжного й вітчизняного образотворчого мистецтва і архітектури ХХ ст., розкрити внутрішній зв'язок процесів у мистецтві та духовному й соціальному житті певної епохи, країни, культурного регіону тощо; вміння орієнтуватись в основних теоретичних проблемах і поняттях сучасного мистецтва., розмаїтті мистецьких традицій і стилістичних напрямів; розвинути навички естетичної оцінки і аналітичного, аргументованого судження про твори, персоналії та явища мистецтва у єдності їх формальних і змістовно-образних ознак.

Виробити розуміння національної специфіки українського мистецтва і архітектури ХХ ст. у його відмінах та взаємозв'язку з мистецтвом інших країн і народів.

Основними завданнями вивчення дисципліни - прилучення студентів до цінностей сучасної культурно – мистецької спадщини, збагачення їхніх знань та уявлень, набутих під час попереднього вивчення мистецтва в курсі «Історія зарубіжного та українського образотворчого мистецтва».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- засоби та методи мистецтвознавчого аналізу різних видів пластичних мистецтв.
- особливості кожного історичного етапу розвитку сучасного мистецтва у взаємозв'язку із соціальними, ідейними і естетичними концепціями;
- творчі біографії та образотворчу спадщину найбільших визначних сучасних митців;
- еволюцію поглядів на українське мистецтво в контексті розвитку нових напрямів художньої творчості в візуальній та зображальній культурі сучасності;

2. Уміння

- застосовувати методи дослідження образотворчої діяльності персоналій;
- спеціальну літературу у сфері професійної діяльності;
- теоретичні основи образотворчого мистецтва, ДУМ, архітектури та особливості національних традицій
- володіти методами мистецтвознавчого аналізу і опису творів сучасного мистецтва;
- вміти аналізувати техніки і матеріал, форму, зміст, виявляти конструкцію і композицію художнього твору;
- розуміти терміни, пов'язані з аналізом творів мистецтва і архітектури;
- мати навички самостійного опису просторових і стилістичних особливостей пам'ятника;
- вміти співвідносити історичні та технічні дані з естетичною оцінкою пам'ятника;

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Витоки виникнення культури ХХ ст.. Становлення авангардистських та модерністських підходів в мистецтві.

Специфіка мистецтва періодів модернізму та постмодернізму: визначення понять, характерні ознаки, художньо-естетичні платформи. Художньо-естетичні програми авангардних течій початку ХХ ст. як основа художньої парадигми постмодернізму.

Ідеологічні концепції постмодерністських художніх тенденцій філософія структуралізму, деконструктивізму, постметафізичного мислення, семіотика, психологія): використання в художній практиці позицій філософів і семіотиків М.Хайдеггера, Р.Барта, Бодрійяра, Деррида, М.Фуко, Соссюра.

2. Хронологія виникнення нових напрямів і течій образотворчого мистецтва

-1960-ті роки: концептуальне мистецтво, - мінімалізм -1970-ті роки: соціальні течії в мистецтві (фемінізм, етнічні меншини, соціальні групи) -1980-ті роки: «нові дикі»; мистецтво масової культури – кемпізм. мистецтво іст-вілліджа, нео-поп;

масова фотографія -1990-ті роки та 2000-ні роки: мистецтво новітніх технологій

3. Засоби створення художнього образу в період постмодернізму (прийоми гри, іронії, пастиша, цитування, діалогу, комунікації, колажу, нарративу та інші).

Складання словнику термінів: постмодернізм, мистецтво акції (акціонізм), мистецтво об'єкту, художня практика, медіа-арт, художній проект, арт-група, сучасне мистецт-

во, актуальне мистецтво, радикальне мистецтво, альтернативне мистецтво, Contemporary art.

Тема № 2. Абстрактний живопис: основні напрями

1. Виникнення абстрактного живопису: умови, причини, специфіка створення художнього образу, принципи художньої

абстракції (В.Кандинський, К.Малевич, російські кубофутуристи, П.Мондріан)

2. Живопис геометричної абстракції в ХХ ст.

3. Живопис абстрактного експресіонізму в ХХ ст. (Дж. Поллок) 4. Інші види абстракції в сучасному живописі (Й. Бойс, П.Сулаж, М. Ротко, І. Кляйн та інші. (ташизм, лірична абстракція, мінімал-арт).

Сфери використання абстракції в сучасній художній культурі України (дизайн, реклама тощо). Абстракція в природі та навколишній реальності: знайти приклади абстрактних мотивів, проаналізувати з точки зору використання цих.

Тема № 3. Образотворче мистецтво періоду постмодернізму.

Об'єкт та інсталяція як види просторової композиції. Мистецтво об'єкту в ХХ ст. як проблема організації навколишнього середовища: дизайн, реклама, види образотворчого мистецтва (скульптура, декоративно-прикладне мистецтво). Колаж, асамбляж, редімейд, інсталяція та її різновиди (прикладні).

Тема № 4. Нетрадиційні види образотворчого мистецтва в період постмодернізму.

Основні шляхи розвитку та види сучасного образотворчого мистецтва. Вплив філософії ХХ ст. на формування концепцій сучасного образотворчого мистецтва. Причини виникнення нової художньої системи в мистецтві Європи. Основні художні течії та напрями в образотворчому мистецтві Європи та США другої половини ХХ ст.

Актуальні проблеми сучасного мистецтва. Основні види і форми мистецтва епохи постмодернізму (мистецтво акції, мистецтво об'єкту, мистецтво новітніх технологій). Багатоманітність проявлення сучасних форм художньої творчості в українській культурі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва

1. Акція як форма сучасного мистецтва, яка заснована на дії. Театр і мистецтво акції, система взаємовідносин. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва.

2. Флеш-моб в контексті мистецтва акції.

Тема № 5. Мистецтво новітніх технологій у сучасній художній культурі.

Виникнення фотографії. Особливості чорнобілої фотографії в створенні художнього образу. Кольорова фотографія та її можливості в створенні художнього образу. Цифрова фотографія та її особливі якості в створенні художнього образу.

Фотографічний колаж та специфіка його створення. Репортажна, художня, рекламна фотографія та її особливості. Жанрове розмаїття сучасної художньої фотографії (проаналізувати твори відомих сучасних фотомитців у жанрах портретної фотографії, пейзажної фотографії, жанрової фотографії, анімалістичної фотографії). Нетрадиційні фотографічні прийоми та їх використання в сучасній фотографії.

Вторгнення технічного прогресу в художню творчість: умови, специфіка, види мистецтва технологій на ранніх етапах. Специфічні риси мистецтва новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка (science-art, sms-art, mobilephone-art, феррофлюїдарт). Комп'ютерна графіка, її особливості та різновиди. Історія виникнення видео-арту. Творчість Нам Джун Пайка. Етапи становлення і розвитку мистецтва видео-арту. Засоби створення художнього образу в мистецтві видео-арту. Видеоінсталяція як вид медіа-мистецтва.

Тема № 6. Сучасна архітектура та її особливості.

Конструктивна та художньоестетична специфіка сучасної архітектури. Архітектура Німеччини: Баухауз и архітектура Німеччини часів Веймарської республіки (Гропіус, Е. Мендельсон, Майер, Н. Беренс, Э. Май). Архітектура Франції (Ле Корбюз'є, Р.Рьяно і Р.Роджерс, О. Перре, Ж. Кандилис). Архітектура Великої Британії (П. Аберкромбі, Е. і П. Смітсоні, Б. Спенс, група «Арчигрем», Н. Фостер). Архітектура США ХХ-ХХІ ст. та її вплив на розвиток архітектурних процесів у світі («Чиказька школа», архітектори Л. Саллівен, Л. Міс Ван дер Рое, Ф.Джонсон, Ф.Ллойд Райт, Чарльз Виллард Мур, Е. Сааринен, М. Ямасакі, Ф. Гері, Чарльз Виллард Мур та ін.).

Архітектура стран Латинської Америки (Бразилія, Мексика, Аргентина, Венесуела): Коста, О. Нимейер, Ф. Канделла, А. Рейді. 2. Архітектура Японії (Кензо Танге, Ю. Сакакура, К. Маскава, К. Курокава). 3. Архітектура Голландії і скандинавських країн («Амстердамська школа», група «Дестиль», А. Аалто).

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на практичних заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Не передбачено

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю. Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової роботи (на платформі Google Classroom.).

Підсумковий контроль:

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються робота відповіді студента на практичних (лабораторних) заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja_pro_porjadok-ocinjvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahrenn-zi-zminamy.pdf

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без ар-

	гументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Критеріями оцінювання *усної доповіді* є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацювати. Враховується самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Вид	Максимальна кількість балів
Опрацювання першоджерел (реферат)	5
Усна доповідь	5
Створення презентацій	5

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється в межах від «0» до «30» балів за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (28-30 балів)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (21-27 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 (16-20 балів)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та

<p>2</p> <p>(0-15 балів)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань</p>
--	--

Приклади питань на модульну контрольну роботу:

1.) Якому художнику належить вислів:

«Я хочу вразити Париж за допомогою моркви і яблука»? (Вкажіть тільки прізвище)

2.). (вибрати правильну відповідь) Примітивізм – це: народне мистецтво, стародавнє мистецтво, сучасне мистецтво, натхненне народним, древнім, непрофесійне мистецтво; свій варіант відповіді

3.) (вибрати правильну відповідь) Смак до примітивізму суспільству прищепив ... Гоген, Ван Гог, Сіньяк, Тулуз-Лотрек ... свій варіант відповіді.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Авраменко О. Зміни парадигми функціонування образотворчого мистецтва в Україні 1950–2005 років // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. : в 2 кн. Київ : Інтертехнологія, 2006. С. 193–239.
2. Гомперц Вілл. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі. Перекл.: Л.Белей, А.Корягіна, І.Зайцева. К.: ArtHuss, 2017. 486 с.
3. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. Теорія та критика образотворчого мистецтва 70-х років ХХ століття – початку ХХІ століття. Зб. ст. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 400 с.
4. Соловйов О. І. Турбулентні шлюзи: Збірник статей / ППСМ АМУ. К.: Інтертехнологія, 2006. 192 с.
5. Енді Ворхол. Художник-суперзірка. Виставка в ЦСМ. Київ, 2000.
6. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч.Є. Вінквіста та В.Є. Тейлора. Київ. 2003.
7. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ППСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. 188 с.
8. Сучасне мистецтво: Наук. зб. / ППСМ АМУ; Редкол.: В.Д. Сидоренко (голова), О.О. Авраменко, І.Д. Безгін та ін. [Харків]: Акта, 2005. Вип. II. 300 с.
9. Український авангард 1910-1930 років: Альбом / Авт.-упоряд. Д. О. Горбачов. К.: Мистецтво, 1996. 400 с.
10. Hamilton G. 19-th and 20-th Century Art. New-York, 1969.
11. Norberg-Schulz, Ch. Architecture: Presence, Lanhuahe, Place. Milan: skira, 2000.
12. Pevsner N. An Outline of European Architecture. London : Butler and Tanner, 1972.
13. Conway H., Roenisch R. Understanding Architecture. An Introduction to Architecture and
14. Wilson Simon. Surrealist painting. – Oxford, 1982.
15. Verstegen, I. A realist theory of art history. London; New York Routledge, 2013. 168 с.
16. Коллект. автор The state of art criticism. London; New York Routledge, 2010. 410 с.

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв
протокол № 7 від «06» лютого 2024 р.